

Attityder i polistexter

En jämförande studie av polisstudenters och yrkesverksamma polisers pm

I denna uppsats undersöks polisstudenters och yrkespolisers användning av beskrivande och förstärkande element i förundersökningsgenren avrapporterings-pm. Fem polisstudenttexter och fem yrkestexter har analyserats genom närläsning. Resultaten visar att polisstudenterna oftare använder beskrivningar och förstärkningar än de yrkesverksamma poliserna. Studenttexterna innehåller fler negativt värdeladdade ord, vilket är värt att uppmärksamma eftersom dessa ord anses ha en attitydpåverkande funktion, vilket i förlängningen skulle kunna påverka rättsprocessen.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Syfte och frågeställning.....	3
2 Teoretisk bakgrund.....	3
2.1 Teori	4
2.2 Skrivande inom polisväsendet.....	4
2.3 Förundersökningen och avrapporterings-pm	5
2.4 Tidigare forskning om polistexter	6
3 Metod och material.....	9
3.1 Metod	9
3.2 Kategoriseringar	9
3.3 Definition av analysvariabler	10
3.4 Material	10
3.4.1 Urval och begränsningar	11
3.5 Metod- och materialkritik.....	11
4 Resultat.....	12
4.1 Förekomst av beskrivande element.....	12
4.2 Placering av beskrivande element.....	13
4.3 Användandet av förstärkningsord	15
4.4 Sammanfattning	16
5 Diskussion och slutsatser	17
5.1 Fortsatt forskning	19
Litteraturförteckning	20

1 Inledning

Skriftlig myndighetsutövning¹ är en viktig del i ett antal yrken idag, däribland polisyrket. Att myndighetsskrivande sker på ett korrekt sätt är avgörande för ett välfungerande samhälle och för medborgarnas rättssäkerhet (Ask & Byrman 2009: 2). Att det finns särskilda regler och bestämmelser för myndighetsskrivande beror på att myndighetstexter i hög grad griper in i och påverkar enskilda människors liv. Därmed finns det också anledning att närmare granska dessa texter, för att se hur de förhåller sig till de skrivanvisningar som finns.

Myndighetsutövning inom Polisen är lagstadgat i grundlag, förvaltningslag och polislagen. Viktiga aspekter av myndighetsskrivandet inom polisväsendet rör objektivitet, saklighet och precision, och därför kommer jag i denna uppsats att undersöka förekomsten av beskrivande och förstärkande element i ett antal polistexter. Vidare resonerar jag om hur dessa språkliga medel kan kopplas till attityder och hur det i förlängningen påverkar texternas trovärdighet och hållbarhet i rättssystemet.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka förekomsten av beskrivande adjektiv, adverb och particip i utbildningstexter och yrkestexter i polisens avrapporterings-pm², samt att vidare undersöka frekvensen av förstärkande språkliga element i texterna.

Studiens frågeställningar är:

- Hur används beskrivande adjektiv, adverb och particip i utbildningstext respektive yrkestext?
- Var i texterna uppträder dessa variabler?
- Vilka skillnader finns i användandet av förstärkningsord hos polisstudenter och yrkesverksamma poliser i deras avrapporterings-pm?

2 Teoretisk bakgrund

I detta avsnitt redogör jag inledningsvis för teori och skrivande inom polisväsendet. Därefter beskrivs de texttyper som är bärande i en förundersökning, med fokus på avrapporterings-pm, eftersom det är den genre som analyseras i studien. Jag kommer sedan att presentera tidigare språkvetenskaplig forskning om polistexter, i synnerhet den forskning som behandlar polisstudenters avrapportering i förhållande till det kommande yrkets skrivkultur.

¹ Myndighetsutövning innebär att ”beslut tas eller åtgärder utförs som uttrycker samhällets maktbefogenheter att bestämma något i förhållande till medborgarna” (Erdis 2007: 38).

² Pm är en avrapporteringspromemoria som innehåller polisens egna iakttagelser från brottsplatsen eller egna anteckningar om åtgärder som gjorts i ett ärende (Ask & Byrman 2010).

2.1 Teori

Som teoretisk grund för denna studie ligger uppfattningen att tillägnandet av en yrkesdiskurs är en process som formas dels av utbildningens innehåll, dels av yrkesverksamhetens kontext (Ask 2011, Freedman & Adam 2000). Tidigare studier (Ask & Byrman 2009, 2010) har visat att det finns skillnader mellan hur polisstudenter och verksamma poliser formulerar förhörstexter, och mitt antagande är att det torde finnas skillnader mellan utbildnings- och yrkestexter även inom andra förundersökningsgenrer. Motivet för att undersöka just pm är att poliserna i denna förundersökningsgenre ges större frihet att uttrycka personliga iakttagelser än i brottsanmälan och förhör. Därmed borde det också finnas fler beskrivningar och förstärkande element i dessa texter. I likhet med Ask (2011, se nedan) väljer jag att använda begreppet *interimspråk* för att beskriva hur studenternas texter förhåller sig till de autentiska polistexter som studeras, samt till de riktlinjer som finns för skrivande inom Polisen. Termen *interimspråk* används vanligtvis inom andraspråksforskning, för att beskriva hur en inlärares språk förhåller sig till målspråket, dvs. det språk som han eller hon håller på att lära sig (jmf Kotsinas 1985, Einarsson 2009). Begreppet kan dock på motsvarande sätt appliceras på hur polisstudenter under sin utbildning närmar sig en funktionell yrkesdiskurs.

2.2 Skrivande inom polisväsendet

I *Språklagen* (2009: 600) betonas vikten av en korrekt språkanvändning i offentliga verksamheter. I 11 § fastslås att språket i offentlig verksamhet ”ska vara vårdat, enkelt och begripligt”. Att det ställs särskilda krav på precision och begriplighet för skrivande inom offentligheten hänger samman med att texter som produceras här måste kunna läsas och förstås av en heterogen mottagargrupp (Pappinen 2010: 7).

Det skrivande som bedrivs inom polisväsendet är mångfacetterat. Eftersom de texter som produceras är myndighetsutövande ställs höga krav på precisa framställningar, något som också poängteras i Rikspolisstyrelsens interna riktlinjer:

Inom Polisen produceras stora mängder text av många olika slag. Anmälningar, förhör, beslut och brev är bara några exempel på texttyper som förekommer. Man måste då inse att Polisens rättsvårdande funktion innebär särskilda krav på exakt och tydlig språkbehandling. (Rikspolisstyrelsen 2007:7)

När det gäller Polisens förundersökningstexter kan mottagarna förutom åklagare, domare och inblandade personer även vara andra myndigheter, kommunala förvaltningar, brottsofferjourer, försäkringsbolag, journalister och forskare, för att nämna några.

Sammantaget ställer detta höga krav på den som skriver, eftersom en enda text ofta förväntas ge tillräcklig och korrekt information till flera olika läsare (Rikspolisstyrelsen 2007: 7). En annan aspekt av språkbruket som lyfts fram i riktlinjerna är vikten av rätt ton. Det framhålls att för myndighetsskrivande gäller att texten måste vara formellt korrekt, både språkligt och innehållsmässigt. Ordval och meningsbyggnad bör därför speciellt observeras i förhållande till en rättssäker framställning (Ask 2011).

Polisen måste enligt lag följa objektivitetsprincipen, vilken innebär att allas likhet inför lagen ska beaktas och att saklighet och opartiskhet ska iakttas (Regeringsformen 1 kap 9 §). Det betyder att polisen måste vara objektiv i återgivandet av det som framkommer i en utredning, något som också poängteras också i Rikspolisstyrelsens riktlinjer. Där betonas att subjektiva inställningar aldrig får förmedlas när polisen objektivt ska redogöra för fakta och att skribenten måste vara observant på olika ords värdeladdning eftersom ordvalet inte får uppfattas som kränkande eller vinklat (2007: 13).

Förutom ovanstående parametrar är skrivandet inom polisväsendet speciellt eftersom de flesta texter som skrivs har talspråket som utgångspunkt, samtidigt som poliserna måste ta hänsyn till lagens formuleringar, som avsevärt skiljer sig från talspråkets (2007: 3). Ytterligare en faktor som bidrar till en komplex skrivsituation är att polisen snabbt måste referera känslamma beskrivningar oavsett tid på dygnet och att skrivandet många gånger avbryts av ett nytt ingripande innan texten har färdigställts (Ask & Byrman 2010: 125).

2.3 Förundersökningen och avrapporterings-pm

Förundersökning är ett annat ord för brottsutredning och det är just när polisen fått kännedom om ett brott som en förundersökning inleds, med målet att utreda vem som kan misstänkas för brottet samt om det finns bevis nog för att väcka åtal. Hur en förundersökning närmare går till beror på vilket typ av brott som utreds (Åklagarmyndigheten 2010). I ett förundersökningsmaterial ingår flera olika texter, men de tre bärande texterna i en förundersökning är *brottsanmälan*, *förhör* och *avrapporterings-pm* (Ask 2011: 3).

Anmälan är en kortfattad redogörelse för brott, plats, tidpunkt och inblandade personer. Den sägs ibland utgöra utredningens nav. Förhören och pm är längre texter som utvecklar och ger en mer ingående beskrivning av det inträffade, utifrån olika synvinklar (a.a.). Som jag beskrev ovan är poliser ålagda att följa objektivitetsprincipen och öppet rapportera alla uppgifter som framkommer i en utredning. I förundersökningsgenren pm kan emellertid poliserna beskriva sina egna upplevelser och känslor inför det som sker vid ett ingripande (a.a.). Här står alltså – till skillnad från i anmälningar och förhör – polisens egna bedömningar

och värderingar i centrum, och ett pm skrivs ofta efter varje grövre brott (Ask & Byrman 2009: 4). Även om pm-genren ger större utrymme för personliga iakttagelser än övriga förundersökningstexter så måste poliserna fortfarande förhålla sig objektivt till händelserna. Exempelvis ska uppgifter som talar både till den misstänktes för- och nackdel presenteras, om sådana framkommer. Textformen i pm är fritext, vilket betyder att det står poliserna fritt att utforma sina pm efter hur de har uppfattat sina egna insatser, inblandade personers handlade, miljön eller annat som kan vara av vikt i sammanhanget. Avrapporterings-pm är dessutom juridiskt viktiga texter eftersom de ofta används som underlag när poliser kallas som vittnen till rättegångar (Ask 2011: 3).

Trots att det, sett till både innehåll och form, ställs höga krav på de texter som ingår i en förundersökning finns inga autentiska mönstertexter att tillgå för vare sig polisstudenter eller yrkesverksamma poliser. Anledningen är att mallar och mönster anses vara alltför styrande när studenter och poliser själva ska utforma sina texter (Ask & Byrman 2009: 4).

2.4 Tidigare forskning om polistexter

Svensk polisforskning har framförallt bedrivits inom samhälls- och beteendevetenskapliga discipliner (Almström Persson 2009: 16). Det finns dock forskning om polistexter som är mer språkvetenskapligt inriktad och även ett litet antal studier som behandlar polisstudenters insocialisation i en polisär yrkesdiskurs.

I nedanstående text refereras först tre betydande svenska forskare som på olika sätt studerat polistexter ur ett språkvetenskapligt perspektiv. Därefter följer en längre presentation av den forskning som berör polisstudenters skrivande.

Linda Jönsson har studerat kommunikationen i polisförhör i ett antal undersökningar, bland annat genom att undersöka hur bandade inspelningar av förhör med misstänkta förhåller sig till de skrivna protokollen. I hennes avhandling från 1988 visas att polisen i rollen som förhørsledare i hög grad styr och kontrollerar det som kommer fram under förhöret. Jönssons resultat visar dels att polisen bygger ut den misstänktes berättelse när förhöret skrivs ner – hela 46 procent av informationen i förhören utgörs av förhørsledarens egna formuleringar, dels att polisen redan från början har en tydlig uppfattning om vad som ska ingå ett förhör och därför inte förutsättningslöst återger vad den misstänkte säger.

En annan som studerat språket i polisförhör är Ingetora Gumbel. Hennes studie *Hörd angående misshandel – Polisens protokoll vid förhör med misshandlade kvinnor och misstänkta män* (2000) visar hur polisens inställning till kvinnomisshandel avspeglas i förhørsprotokollens utformning. Gumbels undersökning visar att polisperspektivet i texterna,

dvs. intäckande av rekvisit³, brottsrubricering och juridiska kategoriseringar, är tydligare i förhören med de målsägande⁴ kvinnorna än i motsvarande förhör med de misstänkta männen. Gumbels resultat blir särskilt intressanta när de ställs i relation till Jönssons (1988) studie. Jönsson undersökte endast förhör med misstänkta och visade att utformningen av dessa texter var hårt kontrollerade av förhørsledaren. Gumbels studie av förhör med *både* målsägande och misstänkta visar emellertid att målsägandeprotokollen styrs i ännu högre grad än de misstänkta. Vidare visar hennes studie hur polisernas inställning till kvinnorna respektive männen syns i förhören. Genom anföringar och omtal visar förhørsledarna distans till de misstänkta männen och empati för de målsägande kvinnorna. Gumbels slutsats blir att polisernas grundantaganden om och inställningar till kvinnomisshandel tydligt avspeglas i förhören och att polisen därmed är delaktig i att skapa och upprätthålla myter om kvinnomisshandel (2000: 31).

Birgitta Leijonhielm (1990) gör en normativ funktionell stilstudie av brottsanmälningar. Den visar bland annat att anmälningarna ofta är dåligt disponerade med hänsyn till läsarna, att de saknar informativa innehållsrubriker och att andra markörer för textbindning är bristfälliga. Kort sagt lider anmälningarna brist på den planlagda struktur som skiljer skriftspråk från talspråk. Hennes slutsats blir att polisernas skrivsituation är svår på flera sätt och just därför bör poliserna ha tillgång till goda mönster eller mallar för anmälningar, få mer och bättre skrivstöd samt att läromedel för polisutbildningen bör utarbetas eftersom detta inte finns.

Två år efter Leijonhielms studie av språket i brottsanmälningar utkom *Konsten att skriva bra brottsanmälningar: skrivråd för polisen* (1992), en bok som Leijonhielm är medförfattare till. Skrivråden vänder sig främst till poliser som skriver brottsanmälningar, men författarna poängterar att materialet även kan vara till hjälp när andra polisiära texter skrivs. Råden bygger på Leijonhielms studie och betonar vikten av mottagaranpassning.

I ett pågående projekt med titeln *Texter med tyngd – Skrivande i utbildning och arbetsliv* studerar Ask & Byrman myndighetsskrivande i tre utbildningar och yrken (poliser, socionomer och lärare). Syftet med projektet är att undersöka hur dessa professionsutbildningar förbereder studenter för skrivande i det kommande yrket.

I en analys av förhör skrivna av polisstudenter och yrkesverksamma poliser studerar Ask & Byrman (2010) perspektiv och verbanvändning i texterna, dels i syfte att se hur brottsrekvisit skrivs fram, dels för att jämföra utbildnings- och yrkestexter. Deras antagande

³ Brottsrekvisit är de förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att gärningen, enligt brottsrubriceringen, ska vara straffbar (Nationalencyklopedin).

⁴ Målsägande är ”den som blivit utsatt för eller lidit skada av ett brott” (*Bonniers svenska ordbok* 2006: 384).

är att val av verb hänger samman med det övergripande perspektiv som finns i texten, eftersom verbvalet vägleder läsaren i hur perspektivet ska uppfattas. Därför studeras verben i relation till textens förgrund (vilken innehåller brottsrekvisiten) och bakgrund (där utförligare beskrivningar av skeendena görs). För både polisstudenter och polisers texter gäller att förhören präglas av brottsrekvisit och att förgrunden innehåller information om den misstänktes brottsliga handlingar (rekvisiten), medan det i bakgrunden återfinns fler verb med kopplingar till offret. Vidare är den främsta skillnaden mellan utbildnings- och yrkestext att bakgrunden är fylligare och mer detaljerad i den senare. Detta gör texten mer trovärdig och därigenom mer juridiskt hållbar. Författarna fastslår att det är viktigt att blivande poliser undervisas i *varför* det är viktigt att skriva längre och mer utvecklade bakgrunder och hur bristen på utförliga formuleringar äventyrar rättsäkerheten. Polisstudenter behöver dessutom lära sig att använda mer neutrala anföringsverb i sina referatförhör (2010).

I en studie från 2011 undersöker Ask hur polisstudenter vid tre polisutbildningar i sina övningstexter närmar sig en skriven yrkesdiskurs och beskriver hur de i lärandeprocessen förhåller sig till kraven på att skriva formellt och begripligt. 50 polisstudenters avrapporterings-pm analyseras i studien och fokus ligger på hur studenterna uppfyller de riktlinjer som finns för polisens skrivande i fråga om stil. När texterna skrevs befann sig polisstudenterna i slutet av sin utbildning. Stilnivån i deras pm analyseras utifrån två kategorier: förekomst av *interna uttryck och fackord* samt *mode- och jargonguttryck*. Analyskategorierna valdes eftersom det i Rikspolisstyrelsens riktlinjer uttryckligen står att dessa element ska undvikas, därför att de drar till sig onödig uppmärksamhet från textens innehåll.

Ask använder begreppet interimtexter för att beskriva heterogeniteten i studenttexterna. Termen härleddes till forskning om andraspråksinläring, där man ofta talar om interimsspråk och målspråk (se Kotsinas 1985, Einarsson 2009). Målspråket är det som inlärarna vill uppnå och håller på att lära sig, medan interimsspråk syftar på den språkliga behärskning som inlärarna av ett andraspråk har vid en viss given tidpunkt i inlärningsprocessen (Einarsson 2009: 99) Alla nivåer av språkbehärskning som finns mellan att inte behärska något alls till att göra det fullt ut benämns interimsspråk (Ask 2011).

Resultaten av Asks undersökning visar att polisstudenternas pm överlag fungerar formellt, men att de ibland glider över i ett vardagligt stilläge. Hon fastslår att det vardagliga visserligen är fullt begripligt, men att stilen kan äventyra trovärdigheten och rättssäkerheten i texterna. Speciellt svårt verkar polisstudenterna ha för att beskriva våld och konfrontationer på ett myndighetsmässigt vis. Till exempel används ofta jargongartade yrkesuttryck som

”stök” eller ”bråk” vid beskrivningar av våld, och ”liv” alternativt ”livet” i texter om grov kvinnofridskränkning. Den stilistiska osäkerheten i formuleringarna menar Ask ligger i att studenterna behöver skriftspråkliga förebilder för hur situationer där eget och andras våld ingår ska beskrivas. Avslutningsvis skriver hon att om man på polisutbildningarna undervisar med autentiska mönstertexter så kan man möjligen hjälpa studenterna att finna uttrycksformer och en stilnivå som inte drar onödig uppmärksamhet till sig. Vikten av att ha ett genomsnittligt språk är något som speciellt poängteras i Rikspolisstyrelsens interna riktlinjer. Där står att ”när läsarna börjar fundera över uttryckssättet istället för innehållet fyller texten inte sitt syfte” (2007: 7).

3 Metod och material

I detta avsnitt presenteras metod, kategoriseringar och en definition av analysvariablerna, följt av en redogörelse för studiens material och de urval och begränsningar som gjorts. Avslutningsvis framförs metod- och materialkritik.

3.1 Metod

I denna jämförande studie av avrapporterings-pm kommer en textanalys att genomföras. Textanalysens utgångspunkt är att en text innehåller mycket information som vid en normal genomläsning inte märks (Lagerholm 2005: 88). Metoden är kvalitativ och innebär att en ingående studie görs av ett begränsat material, i mitt fall närläses tio texter i avseende att kartlägga skillnader mellan utbildnings- och yrkestexter, sett till förekomst av beskrivande och förstärkande element.

En textanalys kan genomföras på olika vis. Vid denna närläsning utgår jag från Hellspong & Ledins (1997) modell för textanalys och studerar främst texternas interpersonella struktur med fokus på attityder. Interpersonell struktur handlar om hur en text förhåller sig till sina mottagare och sett till de krav på objektivitet, saklighet och precision som gäller för polisens skrivande är det intressant att undersöka om attityder framträder i texterna. Värdeord lyfts ofta fram som attitydbärande och jag menar att även vissa förstärkningar har denna funktion.

3.2 Kategoriseringar

Jag studerar förekomsten av beskrivande adjektiv, adverb och particip samt frekvensen av förstärkande element i polisstudenters och yrkesverksamma polisers avrapportering. Utvalda analysvariabler synliggörs genom närläsning av texterna. Jag är medveten om att även andra ordklasser, exempelvis substantiv och verb, kan innehålla inneboende värderingar som vore

intressanta att undersöka. Jag var dock tvungen att begränsa mig med anledning av uppsatsens omfattning och därmed avgränsades min analys till att endast gälla ovanstående variabler.

Enligt Lagerholm (2005) kräver ett urval av variabler eftertanke. Det är viktigt att de ord som väljs ut för analys förekommer tämligen frekvent och att identifieringen är enkel (2005: 46). Sett till hur väl avgränsat mitt material är och vilken genre som är föremål för analys ser jag inga problem i identifieringen av ovanstående parametrar.

3.3 Definition av analysvariabler

Förstärkningsord är ord som ger ökat eftertryck åt ett yttrande men som saknar det mesta av sin egentliga betydelse (Nationalencyklopedin). Om exempelvis *bra* eller *dålig* upplevs som alltför tama för att uttrycka en stark känsla kan vi lägga till förstärkande ord som *mycket*, *verkligen*, *oerhört* osv. (Kotsinas 2003: 8). Enligt Kotsinas har många förstärkningsord genomgått en sorts ”avslangifiering”, alltså gått från att anses som fula till att bli ganska eller helt accepterade. Nilsson (2002) skriver att i svenskan används ofta ett gradadverb när vi vill förstärka ett adjektiv. Hennes korpusundersökning visade att *väldigt* var det vanligast förekommande adjektivavledda gradadverbet i samtliga tre korpusar som studerades (2002: 8).

Adjektiv anger egenskaper eller tillhörighet (Josefsson 2009: 72). De talar ofta om hur substantiv är eller uppfattas, exempelvis ”en **rädd** kvinna”.

Adverb fungerar bestämmande på olika sätt, ofta till verb eller adjektiv. De anger tid, sätt, rum, orsak, grad, omständighet m.m. (2009: 84), till exempel ”en **väldigt** arg kvinna”.

Particip bildas av en verbstam, men böjs och fungerar syntaktiskt som ett adjektiv, exempelvis ”en **gråtande** man”.

3.4 Material

Materialet består av totalt tio avrapporteringstexter, varav fem är autentiska pm skrivna av verksamma poliser och fem är utbildningstexter skrivna av polisstudenter. Texterna är en del av ett insamlat material som används i det pågående forskningsprojektet *Texter med tyngd – Skrivande i utbildning och yrkespraktik* som bedrivs vid Institutionen för språk och litteratur vid Linnéuniversitetet. De texter som jag använder har avidentifierats, vilket innebär att inga autentiska uppgifter finns med i materialet. Alla namn och platser som förekommer är fingerade och inblandade polismyndigheter och utbildningar hålls anonyma. De citat som förekommer är bokstavligen återgivna. Genomsnittslängden på avrapporteringarna är 396 ord, men antalet ord i texterna varierar från 206 ord till 645 ord. Variationen beror på att varje fall är unikt, sett till händelser och inblandade personer.

För studenttexterna gäller att dessa tillkommit efter övningar om våld i nära relationer, där figuranter deltagit för att göra övningen så verklighetstrogen som möjligt. Studenternas texter är även en del i en examination.

3.4.1 Urval och begränsningar

Utifrån det tillgängliga materialet gjordes först ett urval utifrån genre. Eftersom en tidigare studie undersökt skillnader mellan utbildningstexter och yrkestexter i förhör valde jag att i min analys fokusera på avrapporterings-pm. Detta gjordes också med tanke på att poliserna i denna förundersökningsgenre har större frihet att uttrycka egna upplevelser och känslor inför ett ingripande, något som borde göra att det i pm-texterna finns fler personliga beskrivningar än i övriga förundersökningstexter.

Vidare gjordes även ett urval grundat på geografisk spridning. Av de autentiska texterna kommer två avrapporteringar från en polismyndighet i södra Sverige, två från Mellansverige och en från norra delen av landet. För studenttexterna gäller att två kommer från en polisutbildning i södra Sverige och tre från motsvarande utbildning i Mellansverige.

Slutligen kan nämnas att ytterligare ett urval gjordes utifrån de autentiska texternas omfattning. Vissa pm var bara några rader långa och innehållet i dessa ansågs alltför litet för att kunna utgöra en rättvisande grund för analys. Därför sorterades dessa texter bort. Vidare anpassades antalet texter efter uppsatsens omfattning, men i övrigt är texterna slumpmässigt utvalda.

3.5 Metod- och materialkritik

I denna studie undersöks endast ett fåtal pm-texter skrivna av verksamma poliser och polisstudenter. Undersökningen kan därför inte ses som generaliserbar för allmänna beskrivningar av skillnader mellan utbildnings- och yrkesskrivande. Sett till studiens omfattning och val av metod har det inte heller varit möjligt att använda ett större antal texter eller att utvidga analysen till fler genrer, något som hade kunnat lägga grund för mer allmänna generaliseringar. Det kan även diskuteras huruvida det är relevant att jämföra enskilda fall, eftersom varje fall – och även polisens uppfattning och beskrivning av detta – är unikt. Jag menar emellertid att resultatet kan ge en fingervisning om vilka skillnader som finns mellan yrkes- och utbildningsskrivande, sett till hur skribenterna väljer att använda beskrivningar och förstärkningar i sin avrapportering. Går det dessutom att urskilja mönster i användandet som kan härledas till teorier om tillägnandet av en yrkesdiskurs så är detta högst intressanta och relevanta resultat.

4 Resultat

I detta avsnitt presenteras resultatet av textanalysen. Framställningen följer studiens frågeställningar och visar i tur och ordning hur förekomsten av beskrivande adjektiv, adverb och particip skiljer sig mellan utbildnings- och yrkestexter, var i texterna dessa variabler uppträder samt vilka skillnader det finns i användandet av förstärkningsord mellan polisstudenter och verksamma poliser i deras avrapportering. Avslutningsvis kommer en kort sammanfattning av resultatet.

Vid några tillfällen nedan använder jag uttrycket *beskrivande element* när jag åsyftar analysvariablerna beskrivande adjektiv, adverb och particip.

4.1 Förekomst av beskrivande element

Jag kommer inte att presentera någon statistik över vilka beskrivande adjektiv, adverb eller particip som är vanligast förekommande i avrapporteringarna eftersom händelserna vid ett ingripande påverkas av en rad omständigheter som är unika för varje fall. Utöver brottsrubricering skiljer sig till exempel plats, inblandade personer och polisernas agerande åt, vilket får konsekvenser för pm-texternas utformning. Resultatet hade i så fall bara blivit en lång ordförteckning. Däremot kan frekvensdifferensen av dessa variabler mellan utbildnings- och yrkestexter visa intressanta skillnader. Eftersom det står poliserna fritt att utforma sina pm är det även intressant att undersöka var i materialet variablerna förekommer, för att se om det finns mönster i vad studenter respektive verksamma poliser väljer att fokusera i sina beskrivningar.

Yrkestexterna innehåller i genomsnitt 6,2 procent beskrivande adjektiv, adverb och particip per pm. Motsvarande siffra för studenttexterna är 9,5 procent. Procentuellt innebär detta att studenterna använder ungefär 50 procent mer beskrivande element än vad de verksamma poliserna gör. Beräkningen visar emellertid bara genomsnittliga siffror. I själva verket varierar frekvensen mellan de olika pm-texterna. I de studentavrapporteringar som analyserats är lägsta andelen beskrivningar 8,9 och högsta 10,4 procent. I yrkestexterna är siffrorna 3,9 respektive 8,7. Vad siffrorna visar är att samtliga studenttexter procentuellt innehåller fler beskrivande element än yrkestexterna, och vi ser att den studenttext med *lägst* andel beskrivningar faktiskt innehåller fler än den yrkestext med *högst* andel. Den automatiska följdfrågan blir därför: Vad sovras bort i de senare? Svaret på denna fråga finner vi möjligen i studiens andra frågeställning som redovisas i följande avsnitt.

4.2 Placering av beskrivande element

För både utbildnings- och yrkestexter gäller att beskrivande adjektiv, adverb och particip framförallt återfinns i polisernas skildringar av målsägaren. Beskrivningarna uttrycker ofta egenskaper kopplade till brottsrekvisit, som rädsla, smärta eller upplevt hot:

- (1) De märks **tydligt** att de är **svårt berörda** och **uppskakade** av händelsen (Yrkestext 1)
- (2) Britt-Louise ringer polisen då hon känner sig **hotad** (Yrkestext 2)
- (3) Pa NN beskriver att Anette grät och var **ledsen** och hon kunde **inledningsvis knappt** få fram vad som hade hänt (Yrkestext 3)
- (4) Patrullerna möts av Elzbieta som talar **mycket dålig** svenska och engelska (Yrkestext 4)
- (5) Ali uppger smärta i **hela** kroppen men **speciellt** i bröstkorgen. Han är **mycket skärrad** över det som inträffat. Jag märker på Ali att han har **mycket ont** (Studenttext 1)
- (6) Målsägaren var **mycket skärrad** och **uppriven** (Studenttext 3)
- (7) Kvinnan som heter Eva ser **väldigt förvånad** och **rädd** ut (Studenttext 4)
- (8) Bergström gav ett **mycket lågmält** och **skrämt** intryck (Studenttext 5)

Som vi ser fokuseras brottsrekvisit i beskrivningarna av målsägarna, men även annan information förekommer, som i exempel 4, där språksvårigheter tydliggörs.

Även polisens uppfattning av den misstänktes sinnestillstånd beskrivs i flera av texterna. Dessa beskrivningar är emellertid betydligt fler i studenttexterna och studenterna uttrycker också i högre grad än de verksamma poliserna personliga uppfattningar, genom formuleringar som ”jag upplever” eller ”jag anser” – i vissa fall följt av exempel på varför åsikten uttrycks:

- (9) Barres som är **tydligt berusad** (Yrkestext 2)
- (10) Pa NN beskriver [sic] att Apaco **inte heller** är **berusad**. Han talar **fort** och verkar **stressad** (Yrkestext 3)
- (11) Jag upplever att Andreas, Peter och Adam är **helt oberörda** av det som inträffat och de visar **inget som helst** medlidande för Ali (Studenttext 1)
- (12) Jag anser att Roger som person är en **väldigt viljestark** person (Studenttext 2)
- (13) Jag anser att Roger har en **skjev** kvinnosyn där det är mannen som kommer i **första** rummet. För att citera vad Roger sa vid ett tillfälle ”mot kvinnor måste du vara **hård** för att de ska lyssna...” (Studenttext 2)
- (14) Jag upplever att min kollega har problem med pojkvännen Fabian som är **ganska provocerande** (Studenttext 4)

(15) Asp var **upprörd** över polisens närvaro och var **inte villig** att släppa in oss i lägenheten (Studenttext 5)

En aspekt av attityder som Hellspong & Ledin lyfter fram är värdeord, vilka vidare delas upp i plusord och minusord. Plusord uttrycker gillande och uppskattning, minusord ogillande och avståndstagande (1997: 170). I exemplen ovan ses att studenternas beskrivningar av den misstänkte är mer negativa och ogillande än yrkespolisernas. *Skev* och *provocerande* är till exempel minusord som signalerar skribentens negativa inställning till den misstänktes handlande. Enligt Hellspong & Ledin är värdeord tydligt inriktade mot att påverka andras hållning; de sägs ha en direkt attitydpåverkan. I exemplen ses en viktig skillnad mellan utbildnings- och yrkestexter. I de senare förekommer inga avståndstagande värderingar utan vad som presenteras är mer neutrala observationer, här av berusningsgrad och stressbeteende.

I majoriteten av texterna beskrivs även hur polisen uppfattat sinnesstämningen på platsen vid ingripandet. Även här skiljer sig beskrivningarna mellan yrkes- och utbildningstexter åt. I fyra av fem studenttexter står det uttryckligen ”jag upplever...”, ”min uppfattning är...” eller liknande formuleringar som tydligt visar att det handlar om polisens egna reflektioner av det inträffade. Denna markering är inte alls lika tydlig i yrkestexterna, där det endast i en av texterna explicit förekommer uttryck som visar att det handlar om patrullens uppfattningar:

(16) Patrullen fick uppfattningen av att bråken i familjen beror på **psykisk** ohälsa och alkoholproblem (Yrkestext 5)

(17) Det råder en **hatisk** stämning på platsen och jag får känslan av att gärningsmannen valt ut Ali som offer pga sitt **etniska** ursprung (Studenttext 1)

I de fall brottsplatsen beskrivs närmare i texterna ses en annan skillnad mellan yrkes- och studenttexter. De yrkesverksamma poliserna är mer utförliga i sina beskrivningar, vilket nedanstående två exempel får illustrera:

(18) Det finns också en **omkullvält** blomkruka med **utspild** blomjord i hörnet av vardagsrummet, bakom soffan. I övrigt var det **god** ordning i lägenheten (Yrkestext 3)

(19) Det var **ganska rörigt** på platsen och det tog **ganska mycket** tid i anspråk att sära på parterna (Studenttext 3)

Ytterligare en intressant skillnad mellan student- och yrkestexter gäller förekomsten av beskrivande element som bidrar till formella, byråkratiska formuleringar. Sådana förekommer

inte alls i de analyserade yrkestexterna, däremot en del i studenttexterna. Bland de senare är det framförallt är en text som sticker ut med många högtravande formuleringar:

(20) Dörren öppnades av en mansperson som **sedermåra** identifierades

(21) Undertecknad ropade på "Eva" som **därefter** gav sig tillkänna, **först verbalt, strax därefter visuellt**

(22) När Asp var **avtransporterad** uppfattade Pa NN att Bergströms sinnesstämning lättade (Samtliga tre exempel hämtade ur Studenttext 5)

Inledningsvis fastslog jag att studenttexterna innehåller ungefär 50 procent mer beskrivande element än yrkestexterna och jag frågade mig vad som sovras bort i yrkestexterna. Att beskrivningarna är fler i studenttexterna kan delvis förklaras av att studenterna tenderar att omformulera och med ungefär samma ord upprepa samma sak, exempelvis hur de uppfattade målsäganden vid ingripandet. Detta förekommer i samtliga studenttexter men bara vid ett tillfälle i en av yrkestexterna. Brottsoffrens sinnessillstånd beskrivs relativt utförligt av både poliser och studenter, medan studenterna i högre grad än de verksamma poliserna beskriver egenskaper hos de misstänkta. Ytterligare en skillnad som kan förklara frekvensglappet är att studenterna i större utsträckning än poliserna uttrycker sammanfattande personliga reflektioner om stämningen på platsen. Dessa observationer innehåller ofta många beskrivande adjektiv eller adverb.

4.3 Användandet av förstärkningsord

Även när det gäller frekvensen av förstärkningsord använder studenterna i genomsnitt fler än de yrkesverksamma poliserna. Av den totala textmängden utgör dock förstärkningarna en liten andel: 0,6 procent i de yrkestexter som har undersökts och 1 procent i studenttexterna. Procentuellt innebär detta att studenterna använder ungefär 70 procent mer förstärkningar än yrkespoliserna. Frågan är om en sådan beräkning överhuvudtaget är intressant, med tanke på att förstärkningarna utgör en väldigt begränsad del av materialet.

Undersökningen visar dock intressanta skillnader mellan grupperna, sett till vilka förstärkningar respektive grupp föredrar att använda. Adverbet *väldigt* är den förstärkning som används mest frekvent (12 gånger), sett till hela materialet. En närmare granskning visar att det nästan enbart är polisstudenterna som väljer att använda sig av denna formulering; *väldigt* uppträder 11 gånger i studenttexterna men bara 1 gång i yrkestexterna. *Mycket* är den förstärkning som är näst vanligast, och sett till bruket är det här en jämnare balans mellan poliser och studenter. Av totalt 9 träffar härrör 4 till yrkestexterna och 5 till studenttexterna.

Framförallt används ovanstående uttryck för att förstärka intrycket av inblandade personers sinnesstämningar eller grad av smärta. Studenterna föredrar att använda *väldigt* eller *mycket* som förstärkningar, medan polistexterna uppvisar ett mer varierat bruk av andra förstärkningsord. Till exempel används *tydligt* (2 gånger), *synbart* (1), *betydligt* (1), *påtagligt* (1) eller *svårt* (1). Dessa förstärkningsuttryck förekommer inte alls i studenttexterna. Utöver *väldigt* och *mycket* använder studenterna *helt* (2), *starkt* (1) och *uppenbart* (1).

Något annat jag fann när jag närläste texterna var att formuleringen *ganska* var vanligare i studenttexterna. Den förekom på totalt 4 stället i materialet, varav 3 gånger i studenttexterna (Se exempel 14 och 19 ovan) och 1 gång i yrkestexterna:

(23) Anette pratar *ganska* osammanhängande (Yrkestext 3)

Endast utifrån dessa texter är det omöjligt att säga om studenter generellt använder mer garderingar än yrkesverksamma poliser, men resultatet antyder att fenomenet är vanligare hos de tidigare. Enligt Hellspong & Ledin (1997) är garderingar intressanta ur ett attitydsperspektiv, eftersom de hör ihop med makt. Författarna menar att den som är i underläge ofta använder garderingar som en försiktighetsstrategi (1997: 171).

4.4 Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka förekomsten av beskrivande adjektiv, adverb och particip i utbildnings- och yrkestexter, ta reda på var i materialet variabelerna uppträder, samt att vidare undersöka förekomsten av förstärkande element i texterna. Resultatet av textanalysen visar att studenttexterna innehåller betydligt fler beskrivande och förstärkande element än yrkestexterna, ungefär 50 procent mer beskrivningar och 70 procent mer förstärkningar. Analysen visar att beskrivningarna främst härleds till följande fyra uppgifter i avrapporteringarna: målsägandes sinnesstämning vid ingripandet (ofta kopplat till brottsrekvisit rörande rädsla, smärta eller hot), den misstänktes sinnestillstånd, stämningen på brottsplatsen och övriga beskrivningar av brottsplatsen. Det är framförallt i beskrivningarna av den misstänkte som student- och yrkestexter skiljer sig åt. De förra innehåller fler värderande minusord än de senare, något som är värt att uppmärksamma eftersom värdeord har en attitydpåverkande funktion. Vidare ses en skillnad i vilka förstärkningar de respektive grupperna föredrar att använda. Studenterna använder främst *väldigt* och *mycket* för att förstärka ett uttryck, medan poliserna har ett mer varierat bruk av förstärkningsord.

Vad som kan och bör utredas vidare är hur bruket av beskrivande och förstärkande element hänger ihop med attityder, huruvida garderingar är precisa eller oprecisa samt vilket bruk av analysvariablerna som är mest funktionellt, sett till texternas syfte. Hur förhåller sig till exempel studenternas texter till en funktionell yrkesdiskurs? En sådan diskussion följer i nästa avsnitt.

5 Diskussion och slutsatser

Resultatet visar att polisstudenterna i högre grad än de yrkesverksamma poliserna använder sig av beskrivande och förstärkande element i sina pm. Detta kan till stor del förklaras av att studenterna genom omskrivningar och med små nyansskillnader upprepar samma information flera gånger, exempelvis målsägandes sinnesstämning vid ingripandet. En möjlig orsak till detta kan vara att studenterna vet att deras texter bedöms som en del i en examination och att de hellre än att missa att rapportera information upprepar sig. Eftersom jag inte har haft möjlighet att intervjua skribenterna har jag inga belägg för mina teorier, men anser att det förefaller rimligt. Klart är att sådana upprepningar inte förekommer i yrkestexterna, vilket antagligen hänger samman med att de verksamma poliserna är säkrare och mer vana skribenter.

En annan framträdande skillnad mellan student- och yrkestexter är att studenterna uttryckligen skriver ”jag upplever”, ”jag anser” eller ”min uppfattning är...” i sina sammanfattningar av stämningen på brottsplatsen – formuleringar som bara används i en av yrkestexterna. Å andra sidan förekommer en slags sammanfattande kommentarer i vissa yrkestexter, även om formen inte är lika explicit som i studenttexterna (se till exempel exempel 1 ovan). Även här är jag böjd att tro att det är examinationssituationen och viljan att göra ”rätt” som påverkar. Enligt Ask (2011) förväntas poliserna i sina pm uttrycka just personliga reflektioner över det som inträffar vid ett ingripande och sett till denna aspekt är studenttexterna som analyserats tydligare än yrkestexterna.

Skrivandet inom polisväsendet är komplext och ställer höga krav på skribenterna; i Rikspolisstyrelsens riktlinjer betonas exempelvis att subjektiva inställningar inte får förmedlas när polisen objektivt ska redogöra för fakta och därför måste skribenten vara uppmärksam på ords värdeladdning (2007: 13). Det är dock i praktiken svårt att förhålla sig objektiv när man samtidigt förväntas leverera personliga iakttagelser, som i pm-texter. I synnerhet i studenttexterna tränger det mänskliga och subjektiva igenom i vissa beskrivningar, vilket bland annat syns i exempel 13 där skribenten fastslår: ”Jag anser att Roger har en skev kvinnosyn där det är mannen som kommer i första rummet”. Även om uttalandet följs upp av

en motivering som beskriver Rogers handlande på platsen så tar studenten tydligt ställning mot Rogers uttalande genom att använda sig av adjektivet *skev*, som betyder 'snedvriden'. Skribentens negativa attityd till den misstänkte tydliggörs alltså här genom ordvalet. Studenterna är dock just studenter, vilket innebär att de är under utbildning och ingalunda fullärda. De håller på att lära sig ett yrkesspråk, vilket är en komplex lärandeprocess som fortsätter – om än i andra former – även efter avslutad utbildning (Freedman & Adam 2000).

Analysen visar att studenter och verksamma poliser använder olika språkliga medel för att förmedla personliga iakttagelser. Medan studenterna i högre utsträckning skriver "jag upplever" följt av värderingar av personernas handlade eller stämningen på platsen så bakar poliserna in sina värderingar i (skenbart) mer neutrala värderingar som *synbart* eller *tydligt*. Yrkespolisernas beskrivningar och förstärkningar härleds dock främst till målsägarens sinnestillstånd eller berusningsgrad hos de inblandade och analysen visar att de undviker att använda tydligt värdeladdade ord i stil med *skev* (se ovan) och *hatisk* (se exempel 17).

När det gäller beskrivningarnas och förstärkningarnas attitydbärande funktion finns fler aspekter att belysa. Å ena sidan är det önskvärt att skribenten är så utförlig och precis som möjligt i sina beskrivningar (Rikspolisstyrelsen 2007), men å andra sidan kan för många upprepningar och små omskrivningar av samma företeelse ge texten ett osäkert intryck. Polis skrivande handlar alltså i mångt och mycket om en balansgång. På motsvarande sätt kan förstärkningar användas på rätt sätt understryka betydelsen av ett uttryck – målsäganden var inte bara lite utan mycket skärrad – men ett överdrivet bruk av förstärkningar i en text gör att dessa tappar sin betydelse. Om allting är väldigt, mycket, oerhört etc. så förlorar uttrycken tillslut sin förstärkande funktion. Två av studenttexterna innehöll så många förstärkningar att jag personligen fick svårt att koncentrera mig på innehållet och undrade istället hur en och samma person samtidigt kunde vara: *väldigt förvånad och rädd, väldigt skärrad, uppenbart orolig, väldigt ledsen och rädd, väldigt orolig och ledsen* samt *förvirrad och ambivalent*, vilket är hur målsäganden Eva beskrivs i studenttext 4.

Ytterligare ett fenomen som kan knytas till diskussionen om attitydbärande uttryck är garderingar. Enligt Hellspong & Ledin (1997: 171) används ofta garderingar som en försiktighetsstrategi från skribentens sida, men jag menar att det kan diskuteras huruvida garderande formuleringar som "Fabian är *ganska* provocerande" är precisa eller vaga. Är det mest precist att skriva 'provocerande' eller 'ganska provocerande' i detta sammanhang? Ja, det är en fråga som jag väljer att lämna öppen eftersom min personliga erfarenhet av polisiärt yrkesskrivande är obefintlig. Det står dock klart att uttryck som *ganska* och *kanske* är

vanligare i studenttexter än i yrkestexter, något som gör att dessa texter avviker från yrkesnormen.

Asks (2011) studie av stil i polisstudenters pm visade att studenterna ibland glider över i ett stilläge som är vardagligt och jargongartat, något som hon menar kan påverka trovärdighet och rättssäkerhet. Jag vill hävda att ett överdrivet bruk av förstärkningsord och ogillande värderingar på motsvarande sätt kan påverka texternas trovärdighet negativt, vilket i förlängningen kan äventyra rättssäkerheten. I likhet med Ask (2011) har jag valt att använda mig av begreppet interimsspråk för att beskriva hur studenttexterna förhåller sig till de autentiska texter som studeras samt till de riktlinjer som finns för skrivande inom polisväsendet. Framförallt sett till mängden förstärkningsord, negativa värderingar och högtravande beskrivningar i studenttexterna syns att studenterna i sin iver att göra rätt ibland hamnar fel. Detta fenomen, som här blir en slags hyperkorrektion, är ett vanligt inslag i interimstexter. Studenten är så angelägen om att göra rätt att denne ibland skjuter över målet. Att studenterna eftersträvar en formell diskurs är förståeligt, eftersom de är under utbildning och deras texter dessutom är en del i en examination. Av naturliga skäl ligger det därför i studentens intresse att visa för examinerande lärare att han eller hon behärskar en formell stil. Ur ett funktionellt perspektiv är emellertid uppstyltade, stela formuleringar inte optimala eftersom polistexterna ska kunna läsas och förstås av en bred mottagarkrets. I yrkestexterna förekommer varken högtravande formella beskrivningar eller ogillande värderingar av inblandade personer, vilket gör att polistexterna i detta avseende är bättre mottagaranpassade. Liksom Ask (2011) och Ask & Byrman (2009, 2010) anser jag att polisstudenterna hade gynnats av en mer specifik skrivträning under sin utbildning, med funktionella mönstertexter som utgångspunkt för undervisningen.

5.1 Fortsatt forskning

Denna jämförande studie av beskrivningar och förstärkningar i polisstudenters och yrkesverksamma polisers avrapporterings-pm har gett uppslag till fortsatta studier som vidare kan belysa hur attityder framträder myndighetstexter. Ett möjligt angreppssätt är att använda ett större antal texter eller att utvidga analysen till fler förundersökningsgenrer och jämföra resultatet med denna studies. Ett annat alternativ är att använda fler analysvariabler, exempelvis substantiv och verb, för att visa att även dessa ordklasser kan innehålla inneboende värderingar.

Litteraturförteckning

- Almström Persson, Gunilla (2009). *Perspektiv i polisprotokoll*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis.
- Ask, Sofia (2011 kommande). *Det hade varit livat på platsen: Stil i polisstudenters PM*.
- Ask, Sofia & Byrman, Gunilla (2010). "Så slog han Anna med ett okänt antal knytnävslag i ansiktet: Reliefanalys av polisstudenters och polisers skrivande". I: J. Smidt, I. Folvord & A. Aasen (red.), *Rammer for skiving: Om skriveutvikling i skole og yrkesliv*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. S. 125–139.
- Ask, Sofia & Byrman, Gunilla (2009). "Perspektiv och processverb i polisstudenters avrapportering". I: *Humanetten*. Nr 24. S. 2–12.
- Ehrenberg-Sundin, Barbro, Leijonhielm, Birgitta & Wedin, Åsa (1992). *Konsten att skriva bra brottsanmälningar: skrivråd för polisen*. 1. upplagan. Solna: SIPU (Statens institut för personalutveckling).
- Einarsson, Jan (2009). *Språksociologi*. 2. rev. upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Erdis, Mare (2007). *Juridik för pedagoger*. 4. upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Freedman, Aviva & Adam, Christine (2000). "Write Where You Are: Situating Learning to Write in University and Workplace Settings". I: P. Dias & A. Paré (red.), *Transitions: Writing in Academic and Workplace Settings*. NJ: Hampton Press.
- Gumbel, Ingetora (2000). *Hörd angående misshandel: polisens protokoll vid förhör med misshandlade kvinnor och misstänkta män*. Stockholm: Stockholms Univ., Institutionen för nordiska språk.
- Hellspong, Lennart & Ledin, Per (1997). *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Josefsson, Gunlög (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. 2. upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Jönsson, Linda (1988). *Polisförhöret som kommunikationssituation*. Linköping: Tema Kommunikation, Univ.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1985). "Invandrare talar svenska". I: *Ord och stil*. 15. Malmö: Liber förlag.
- Kotsinas, Ulla-Britt. (2003). "Språkets uppkomlingar". I: *Språkvård* 3/03. Hämtad (2011-05-09): http://www.spraknamnden.se/sprakvard/innehallsfor-teckning/3_03/Kotsinas.pdf
- Lagerholm, Per (2005). *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Leijonhielm, Birgitta (1990). *Polisens brottsanmälningar: om polisernas skrivsituation, om användarnas reaktioner på anmälningarna och en analys av språket i anmälningarna: en undersökning*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.
- Malmström, Sten, Györki, Iréne & Sjögren, Peter A. (2006). *Bonniers svenska ordbok*. 9., [rev.] uppl. Stockholm: Bonnier
- Nationalencyklopedin (sökord: *förstärkningsord*) Hämtad (2011-05-13): <http://ne.se>

Nationalencyklopedin (sökord: *rekvisit*) Hämtad (2011-05-09):

<http://www.ne.se/sok/rekvisit?type=NE>

Nilsson, Jenny (2002). ”Grymt snäll, hemskt trevligt och adverbcykeln”. I: *Språkvård* 3/02. Hämtad (2011-05-09): <http://www.sprakradet.se/3141> S. 6–10.

Pappinen, Anna (2010). *Återberättande berättelser – om anföringsbruk i förhörstexter*. Linnéuniversitetet. Hämtad (2011-05-09):

<http://lnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:325129>

Regeringsformen 1 kap. 9 § (1974:152) Hämtad (2011-05-09): <https://lagen.nu/1974%3A152>

Rikspolisstyrelsen (2007). *Riktlinjer för skrivande inom polisen*. 4:e rev. upplagan. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Språklagen (2009: 600). Hämtad (2011-05-09):

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2009:600>

Åklagarmyndigheten (2010). *Förundersökningen*. Hämtad (2011-05-09):

<http://www.aklagare.se/Aklagarens-roll/Forundersokningen/>